

เทศน์อบรมคณะพระธรรมบัณฑิต วัดโพธิสมภรณ์

เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ภัยของสมณะ

มันจะไปหลายหนอยู่พูดตามส่วนนะ โรคหัวใจนี้จะไปหลายหนอยู่ มันพอรั้งกัน ได้ก็รั้ง ถ้ามันสุดวิสัยแล้วพระพุทธเจ้าก็ยังคงตายใช้ไหมละ นี่พอรั้งกันได้ก็รั้งกัน ถ้าพูดตามธรรมดาแล้วสำหรับเราอยู่เพื่อเราไม่เห็นมีอะไร ผมพูดตรง ๆ ให้หมู่เพื่อนฟัง อย่างนี้ ว่าเราอยู่เพื่อเราไม่เห็นมีความหมายอะไรกับเรา ไม่มีเลย นอกจากอยู่กับโลกหัวใจโลกเท่านั้น..ที่อยู่ ลำพังเจ้าของไปนานแล้วแหละ

เพราะมันจะไปหลายหนนี้ ถ้าปล่อยก็ไปเลย พอรั้งได้ก็รั้งเอาไว้ มันก็ยังอยู่อย่างนี้ โรคหัวใจนี้หลายหนที่มันเอาอย่างเต็มที่ จนหมดลมหายใจเงียบแบบเดียวกันกับหนองผือ ลมหายใจหมด ทุกสิ่งทุกอย่างดับหมด ยิ่งเหลือแต่ความรู้ที่ครองตัวอยู่ รั้งเอาไว้ไม่ให้ออก มันก็พอรั้งได้ ต่อไปลมหายใจก็ค่อยมีแผ่วเบาขึ้นมา หลายหนอยู่หนองผือมันตายแล้ว

นี่มันไม่มีกำลังนะ พลาดนิดหนึ่งก็ล้ม ๆ ไม่มีกำลังต้านทาน โห หมดจริง ๆ แล้วกำลังนี้ คอยแต่จะพลาด พลาดนิดหนึ่งก็ล้ม สติมีแต่กำลังไม่อำนวยนั้นซิ สู้กำลังไม่ได้ มันถ่วงลงจนล้มจนได้ สตินี้มีอยู่ตลอด แต่สติมันยับยั้งร่างกายไม่ได้มันซิ ต้องกำลังยับยั้ง เมื่อกำลังไม่มีก็ล้ม ที่ผมล้มนี้ก็เหมือนกัน พอรู้สึกปั๊บคว้าจับเชือกเกาะเอาไว้ น้ำหนักนี้มันหนักมากกว่า หลุดมือเลย ที่เราล้มนะ สติมันก็ทันอยู่อย่างนั้นแล้ว พอรู้สึกปั๊บก็คว้ามัดเกาะเชือก หลุดมือเลยไม่อยู่ กำลังมันหมด เวลานี้กำลังมันหมดแล้ว หมดไปทุกวัน ๆ

ปีนี้คำพูดแปลก ๆ ถึงออกมาละ ไม่เคยออกแหละ ปีนี้คำพูดแปลก ๆ ได้ออกมาแล้ว แต่ก่อนไม่เคย สอนโลกสอนหมดดับหมดปอดหมดไส้หมดพุง แต่ทำไมไม่เคยเอาตัวออกยัน ปีนี้ปี ๕๕๐ อ้าว มันจวนจะไปแล้วพูดออกไปเสียหายอะไร ธรรมพระพุทธเจ้าสอนโลกไม่ได้มีเธอ ตั้งแต่กิเลสมันออกพ้นผ่านตีตลาดยังตีได้ตลอดเวลาไม่เห็นใครขะแยงมัน ธรรมะจะขะแยงเธอ ถ้าขะแยงธรรมะแล้วก็แสดงว่าโลกนี้จะหมดศาสนาแล้ว ก็ออกเท่านั้นซิ เหตุผลมันมีอย่างนั้นจะว่าไป

เราไม่ได้พูดเพื่อโอ้เพื่ออวด เราพูดด้วยความเมตตาเสียหายไปไหน พระพุทธเจ้าสอนโลกด้วยความเมตตา เจตนามันต่างกันอย่างนี้ พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ นั่นนั่น เรื่องของโลกต่างหากเพื่อความโอ้ความอวด แต่ด้วยความเมตตาพระพุทธเจ้าไม่ได้ว่า พระพุทธเจ้าก็ทรงสอนโลกด้วยความเมตตาเหมือนกัน สอนโลกด้วยความเมตตาล้วน ๆ พระพุทธเจ้าสอนโลก อันนี้เราพูดด้วยความเมตตาจะเสียหายไปไหน เราสอนโลกเรา

สอนมานานแล้วเรายังสอนได้ด้วยความสะดวก ที่นี้เราพุทธธรรมะประเภทเดียวกันด้วย ความเมตตาจะเสียหายไปไหน

ท่านทั้งหลายที่ต่างท่านต่างก็มาด้วยเจตนาศรัทธาแรงกล้าในพระพุทธศาสนา มาทำความเคารพครูบาอาจารย์ มีท่านเจ้าคุณธรรมบัณฑิต เจ้าคณะภาค และท่านเจ้าคุณอะไรไม่ทราบแหละ เจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานมาในงานนี้ นอกจากนั้นก็เป็นผู้ว่าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล พร้อมทั้งพระลูกวัด มาจำนวนมาก วันนี้สถานที่จึงคับแคบไป

ท่านไม่ได้บอกประชาชนให้มาด้วยเพราะกลัวจะไม่มีที่นั่ง เพราะเหตุนี้พระเถระจึงมีมาก ประชาชนหาที่นั่งไม่ค่อยได้ และวันนี้จะสัมโมทนียกถาเป็นเครื่องรื่นเริง เป็นเครื่องระลึกต่อกันระหว่างสมณะด้วยกัน การเทศน์สอนประชาชนก็เคยเทศน์มามากต่อมากแล้ว เทศน์สอนสมณะก็เคยเทศน์มา วันนี้จะเทศน์ให้นักไปทางสมณะเรา คือนักบวช

นักบวชนี้เป็นอันดับหนึ่งในพุทธบริษัท ๔ ภิกษุขั้นต้น แล้วก็ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ภิกษุนี้เป็นอันดับหนึ่งซึ่งเป็นแนวหน้าในการนำพระศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง จึงเรียกว่าภิกษุบริษัท คือลูกของพระพุทธเจ้า วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาเยี่ยมหลวงตา จึงขอฝากธรรมะให้พระลูกพระหลานทั้งหลายได้นำไปพิจารณาและปฏิบัติตาม คิดว่าจะเป็นสิริมงคลแก่ท่านทั้งหลายไม่มากก็น้อย

ความเป็นพระของเรา ชีวิตอยู่กับประชาชนญาติโยม แต่ธรรมอยู่กับใจของพวกเราทุก ๆ ท่าน จงเป็นผู้รักธรรมรักวินัย ธรรมวินัยนั้นแลเป็นจิตใจหรือเป็นชีวิตจิตใจของพระของเถระเรา เมื่อธรรมเมื่อวินัยเป็นหลักชีวิตจิตใจของเรา เราชักสงวนยิ่งกว่าชีวิตแล้ว ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงประกาศกวางานมาได้ ๒,๕๐๐ กว่าปีนั้น คือมรรคผลนิพพาน จะเป็นสมบัติของพวกเราทั้งหลายได้ครองด้วยการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบตามหลักธรรมหลักวินัยโดยไม่ต้องสงสัย

เพราะธรรมะของพระพุทธเจ้านั้นเป็นอกาลิโก เช่นเดียวกับกิเลสมันก็เป็นอกาลิโกของมันเช่นเดียวกัน จะทำให้เกิดกิเลสเมื่อไรเกิดทั้งนั้น เพราะมีอยู่แล้วภายในจิตใจ ธรรมก็เช่นเดียวกัน ธรรมก็มีอยู่แล้วในจิตใจของเรา จะทำให้เกิดธรรมเมื่อไรก็เกิด การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบคือการสั่งสมธรรม บำรุงธรรม คຸຍເຂີຍຂຸດคັນธรรมให้เกิดขึ้นภายในจิตใจ การระมัดระวังรักษาใจ กาย วาจาของเรา ด้วยเพศสมณะ มีความจงรักภักดีต่อพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ และมีตนเป็นรากฐานสำคัญแห่งความรักตนแล้ว เราจะเป็นผู้ราบรื่นในการปฏิบัติตัวเอง และผลที่จะพึงได้รับตามหลักธรรมที่ท่านแสดงไว้

นั้น

เป็นธรรมดา ๆ ร้อน ๆ ไม่ใช่ธรรมสมัยนั้นธรรมสมัยนี้ ธรรมสมัยอินเดีย ธรรมสมัย ๒,๕๐๐ เท่านั้นปีเท่านั้นปี อันนั้นเป็นปีเป็นเดือนเป็นวัน ส่วนมรรคส่วนผลและกิเลสนั้นไม่มีคืนมีวันมีปีมีเดือน เป็นอกาลิโกตลอด ด้วยเหตุนี้ขอให้ทุก ๆ ท่านจงเป็นผู้สนใจใคร่ต่ออรรถต่อธรรมเป็นอกาลิโกอยู่เสมอ

คำว่ามรรคว่าผลนั้นเราอย่ามองที่อื่น มองในคัมภีร์ก็มีแต่ตัวหนังสือ คัมภีร์โบราณมีแต่ตัวหนังสือ เป็นเข็มทิศทางเดินหรือเป็นแบบแปลนแผนผัง ชี้เข้ามาหาความจริงคือใจของเราเอง ผู้จะทรงความจริงคือมรรคคือผลโดยแท้ได้แก่ใจเท่านั้นเป็นอันดับแรก ใจเป็นของสำคัญที่จะทรงมรรคทรงผล เพราะฉะนั้นจงน้อมธรรมะที่เราเรียนมาน้อยซึ่งได้จากภาคความจำนั้นให้เข้ามาเป็นความจริงโดยภาคปฏิบัติ

คำว่าศีล เราจะเห็นความอบอุ่นภายในตัวของเรา ศีลที่เรารักษารธรรมดาก็มี ดังที่เรา ๆ ทั้งหลายรักษากัน ศีลของผู้ปฏิบัติยังเป็นของแน่นแฟ้นเป็นความอบอุ่นเข้าภายในตนเองอีกเป็นชั้นหนึ่ง นี่คือศีลของผู้ปฏิบัติ มีความอบอุ่นในตัวของเราเอง ชีวิตกับศีลอยู่ด้วยกัน ถ้าศีลจะขาดก็ให้ชีวิตขาดไปเสียเท่านั้น นี่เรียกว่าชีวิตกับศีลเป็นอันเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นศีลก็ทำความอบอุ่นแก่เรา จะปรากฏที่ใจของเราในตำราท่านชี้เข้ามาที่นี้ นั่นเป็นภาคความจำ

ความจำนั้นใครเรียนก็เรียนได้จำได้ ไม่ว่าหญิงชายไม่ว่าเด็กผู้ใหญ่ พระเณรมหาเถรเรียนได้ทั้งนั้น จำได้ทั้งนั้น แต่เป็นภาคความจำ ถ้าหากว่าเป็นแปลนก็เป็นแปลนบ้านแปลนเรือน ยังไม่สำเร็จเป็นบ้านเป็นเรือนขึ้นมา ต่อเมื่อได้นำแปลนนั้นออกมาแจจแล้วปฏิบัติตามแปลนที่ชี้บอกไว้แล้ว ก็จะสำเร็จเป็นบ้านเป็นเรือนเป็นตึกรามบ้านช่องขึ้นมา นี่ศีลก็เหมือนกัน ปฏิบัติตนให้เป็นศีล ศีลจะเป็นความอบอุ่น เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาภายในจิตใจของเรา สมานที่เราได้ยินแต่ชื่อในแปลน ได้แก่คัมภีร์โบราณที่เราเรียนมา ก็จะมาปรากฏในหัวใจของเราเอง

คำว่าสมาธิ ทำใจให้สงบ ท่านชี้เข้ามาที่นี้ เมื่อเราทำสมาธิของเราโดยรักษาใจไม่ให้ส่ายแสไปในการมณต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้าศึกต่อใจ ใจของเราเมื่อมีการบำรุงรักษาอยู่ตลอดเวลา ก็จะเข้าสู่ความสงบเย็น ความสงบเย็นนี้แลจิตเริ่มเป็นสมณะ จิตเริ่มเป็นสมาธิขึ้นมาแล้ว เราจะประจักษ์ภายในใจ นี้เรียกว่าเราเริ่มทรงมรรคทรงผลขึ้นมาแล้ว ตั้งแต่ภาคปฏิบัติศีลขึ้นมาเป็นสมาธิ สมาธิประเภทใด เพราะการปฏิบัตินี้มีความกว้างขวางมากกว่าการศึกษาเล่าเรียนเป็นไหน ๆ

การศึกษาเล่าเรียนนั้นเราจำได้เป็นแนวทาง ๆ ไป ไปที่ไหนตำรับตำราท่านบอกไว้ เราก็จำได้เราก็รู้พอนำมาพูด พูดก็พูดด้วยความสงสัยงู ๆ ปลา ๆ ไม่เป็นที่แน่ใจนัก เพราะเป็นคำบอกเล่าเฉย ๆ แต่ความจริงที่เป็นขึ้นจากภายในใจนี้เช่นเดียวกับเราไป

เจอเหตุการณ์เองนั่นแล ไม่ได้มีใครมาบอกเล่าเรา เราไปเจอเหตุการณ์อย่างจิ้ง ๆ เข้าไป เหตุการณ์นั้นเป็นเรื่องอะไรเราสามารถที่จะพูดได้อย่างชัดเจนไม่สงสัย ไม่สะทกสะท้าน

นี่ก็เหมือนกันผู้เห็นศีลภายในใจของตนเองก็ประจักษ์ภายในใจโดยไม่ต้องถามใครก็ได้ ผู้เห็นสมาธิ สมาธิเป็นประเภทใด เพราะสมาธิมีหลายชั้นหลายภูมิ ก็จะประจักษ์ภายในจิตใจของตนด้วยความสว่างาม ด้วยความสงบร่มเย็น ด้วยความมองอาจกล้าหาญ ด้วยความชุ่มเย็นภายในจิตใจ ความสงบของใจนี้เย็น ทำใจให้เย็นสบาย ๆ นี้เพียงขั้นสมาธินี้ก็เป็นที่ปฏิบัติแล้ว เริ่มเป็นที่ปฏิบัติคือผลของการปฏิบัติ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติได้แก่การศึกษาเล่าเรียนมา ปฏิบัติได้แก่ปฏิบัติตามเข้มทิศทางเดินที่ปริยัติท่านชี้บอกแล้ว ผลก็คือความสงบเย็นใจมีสมาธิเป็นต้นก็ปรากฏขึ้นภายในจิตใจของเรา คำว่าสมาธินี้พิสดารเอามาก ยังไม่ถึงขั้นปัญญาที่เริ่มพิสดารแล้ว นี่คือความจริง ในตำราเราจะไปหาทุกแง่ทุกมุมอย่างนั้นไม่เจอ แต่จะเจอในความจริงทุกซอกทุกมุมจะเป็นไปได้ เหมือนกับไฟได้เชื้อ เชื้อมีอยู่ที่ไหนไฟจะลุกลามไปที่นั่น

นี่ความจริงอยู่ที่ไหนใจจะลุกลามไป ธรรมกับใจเป็นอันเดียวกันแล้วจะลุกลามไป รู้ไปเห็นไป ๆ ด้วยความมองอาจกล้าหาญ ด้วยความแกล้วกล้าสามารถภายในตนเอง ไม่สะทกสะท้าน นี้เรียกว่าความจริง เหมือนกับท้องฟ้ามหาสมุทรไม่มีขอบเขต กว้างขนาดนั้นความรู้อันเป็นไปตามความจริง

ตั้งพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว ท่านนำมาแสดงไว้เพียง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมชั้นธเท้านั้น นอกจากนั้นเท่ากับท้องฟ้ามหาสมุทรไม่ทรงนำมาแสดง จะแสดงเท่าที่เป็นประโยชน์แก่สัตว์โลกมากน้อยเพียงไรเท่านั้น นอกจากนั้นแม้จะรู้จะเห็นขนาดไหนพระองค์ก็ไม่นำมาแสดง เพราะไม่เกิดประโยชน์ นี้แหละเรียกว่าความจริง กว้างขวางมากมายอย่างนี้ ออกจากการปฏิบัติ รู้เห็นในใจของตนเอง

ที่นี้พูดถึงเรื่องขั้นปัญญา ปัญหานี้ยังมีหลายชั้น และวันนี้มีโอกาสที่จะได้เผด็จถึงเรื่องภาวนามยปัญญาให้เราทั้งหลายซึ่งเป็นนักศึกษาด้วยกัน ได้เข้าใจมาด้วยกันในปัญญา ๓ ประเภท สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟัง ๑ จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการพิจารณา ๑ ภาวนามยปัญญา นี้เป็นปัญญาที่สุตเอื้อมของผู้ไม่ได้ทำ ของผู้ไม่รู้ จะคาดจะดันจะเดาอย่างไรก็ไม่ถูกแต่เป็นภาวนาล้วน ๆ คือปัญญานี้เกิดขึ้นจากด้านภาวนาล้วน ๆ คือตาของเราจะสัมผัสสัมพันธ์กับรูป เสียง กลิ่น รส เครื่องสัมผัสต่าง ๆ ก็ตาม ไม่สัมผัสสัมพันธ์ก็ตาม เรื่องภาวนามยปัญญา ปัญญาจะเกิดขึ้นตามเหตุการณ์ของตนภายในจิตล้วน ๆ อยู่ตลอดไป จะสัมผัสไม่สัมผัสไม่สำคัญ

ปัญญาประเภทนี้แลเป็นปัญญาที่ฆ่ากิเลส สุตมยปัญญาฆ่าไม่ได้ จินตามยปัญญาของคนธรรมดาฆ่าไม่ได้ กาวนามยปัญญานี้เป็นปัญญาที่ฆ่ากิเลสไปได้โดยลำดับ เมื่อกาวนามยปัญญามีความสามารถแก้แล้วก็ก้าวเข้าสู่มหาสติปัญญานั้นแลเป็นปัญญาเครื่องสังหารกิเลสซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจของเราเมื่อวิชาเป็นสำคัญ ที่เรียกว่ายอดสมุทัย แล้วก็มหาสติปัญญาเป็นสำคัญที่เป็นยอดของมรรค เป็นเครื่องประหัตประหารกันให้ม้วนเสื่อลงในจุดนั้นได้ ในสมัยปัจจุบันนี้ธรรมเหล่านี้ก็มีอยู่กับทุกท่านทุกคน ถ้าเรานำมาปฏิบัติก็เป็นสด ๆ ร้อน ๆ เป็นอภิลิขิตเช่นเดียวกับกิเลส ให้เรานำมาปฏิบัติ

วันนี้ได้กล่าวถึงเรื่องกาวนามยปัญญา เป็นปัญญาที่เกิดขึ้นภายในจิตใจล้วน ๆ ไม่ขึ้นอยู่กับอะไรทั้งนั้น นี้ในหลักภavana ปัญญา ๓ ประเภทท่านแสดงไว้ได้ปรากฏกับผู้ปฏิบัติ เรียนเฉย ๆ ไม่ปรากฏ ปัญญาประเภทนี้ไม่ปรากฏ จะเป็นความจำไปเฉย ๆ ธรรมดา แต่ถ้าเกิดขึ้นจากด้านภavanaแล้วจะเป็นปัญญาประเภทนี้ขึ้นมา ไม่เคยรู้ก็รู้ไม่เคยเห็นก็เห็น ไม่เคยเป็นก็เป็น กิเลสประเภทไหนที่ควรจะฆ่าจะสังหารกันประเภทใดนั้น ปัญญาประเภทนี้จะทำหน้าที่เองไปโดยลำดับลำดับเป็นอัตโนมัติ จึงเรียกว่ากาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภavanaล้วน ๆ เป็นอัตโนมัติของตัวเอง แล้วจะสังหารกิเลสเป็นลำดับลำดับเข้าไป

จนก้าวเข้าสู่มหาสติปัญญา นั้นเป็นปัญญาที่ถ้าในสมัยปัจจุบันนี้เขาเรียกว่าแชมเปียน นักมวยแชมเปียน นี้ปัญญาแชมเปียน มหาสติปัญญานี้เป็นแชมเปียนสำหรับจะสังหารสมุทัยอันเป็นตัวแชมเปียนอันสำคัญให้ม้วนเสื่อลงไปได้ไม่สงสัย และธรรมเหล่านี้มีสมบูรณ์อยู่ในอรรถในธรรมของพระพุทธเจ้าสด ๆ ร้อน ๆ ขอให้ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้รักใคร่ใฝ่ธรรม แล้วปฏิบัติตน อย่างน้อยขอให้จิตมีความสงบเกิดจะเป็นที่อยู่สบาย

การอยู่การกินการหลับการนอนสบายนี้เป็นเหมือนโลกเขาสบายไม่ได้ผิดแปลกกันอะไรเลย แต่ความสบายภายในจิตใจนี้ มีความสงบร่มเย็นภายในจิตใจมีความสามารถแก้แล้วกล้านฉลาดรู้ต่าง ๆ ที่โลกไม่เห็นโลกไม่รู้ ได้แก้กิเลสประเภทต่าง ๆ นั้นจิตใจอันนี้รู้ไปโดยลำดับ สังหารไปโดยลำดับ ๆ นี้เป็นที่เลิศเลอที่สุดภายในจิตใจของผู้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเราขอมาขอให้ได้ครอง อย่างน้อยให้ได้ครองสมาธิคือความสงบร่มเย็นภายในใจก็ยิ่งดี เรียกว่ามีต้นทุน หลังจากนั้นไปแล้วก็ขอให้พิจารณาทางด้านปัญญา

ด้านปัญญาท่านถืออริยสังข์เป็นสำคัญ สติปัญญา ๔ เป็นฐานที่เกิดแห่งธรรมที่สังหารกิเลส ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ๔ ประเภทนี้ พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์อุบัติ

ขึ้นมาจากอริยสัจ ๔ นี้ทั้งนั้น นอกจากนั้นไม่มีที่อุบัติของพระพุทธเจ้า แม้พระองค์เดียว ก็ไม่มี อริยสัจจึงเป็นเครื่องยืนยันของพุทธศาสนาเราว่าแก่นของศาสนาแท้คืออะไร แก่นของศาสนาแท้คืออริยสัจ สติปัญญา ๔ นี้แลเป็นเครื่องขุดค้นฆ่ากิเลสได้ตรงนี้ แล้วผุดขึ้นมาเป็นความบริสุทธิ์ได้ เป็นองค์พุทธะ ๆ ทุก ๆ พระองค์ คือนับไม่ถ้วน ในแดนโลกธาตุนี้พระพุทธเจ้ามากขนาดไหนผุดขึ้นมาจากนี้ทั้งนั้นไม่เป็นที่อื่น เป็นที่นี้

แล้วคำว่าอริยสัจเวลานี้ก็มีอยู่กับเราทุกคนไม่ได้บกพร่องไปไหน กิเลสไม่ได้เปลี่ยนแปลงตัวเองไปพอที่จะนำธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะสมัยใหม่มาเปลี่ยนแปลงแก้ไขตัดแปลงกิเลส เป็นธรรมะประเภทเก่าที่เคยสังหารกิเลสมาแล้วอย่างโซกโซน และสังหารกิเลสมาแล้วแล้วทั้งนั้น เพราะฉะนั้นให้นำมาปฏิบัติ เมื่อมาปฏิบัติแล้วเราจะได้เห็นได้ชัดเจน ฐานแห่งการปฏิบัติของปัญญาก็ได้แก่ ท่านแสดงไว้เป็น เรื่องเล็กน้อยเมื่อไร เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ โลกติดอันนี้ทั้งนั้น ภูเขาไม่ติดภูเขานี้ ติด โลกทั้งหลายติดกันจมอยู่ก็เพราะ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงทรงสอนลงในจุดนี้จุดที่สำคัญ ที่โลกติดงอมแงมกันอยู่นี้ ให้พิจารณา อย่างชัดเจน

เกสา ผม เป็นยังง ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เป็นยังง จนกระทั่งเข้าไปภายใน เป็นยังง โลกถึงได้ติดได้พันเอาหนักหนาไม่มีวันมีคืน ทำความชั่วซ้ำลามากเพราะความติด อันนี้มีมากต่อมาก เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้แก้ไขให้พิจารณาอันนี้ ธรรมประเภทนี้ ละไม่ได้ ถ้าหากอยากให้พุทธศาสนายังมีครองโลกอยู่แล้ว กรรมฐาน ๕ นี้ถอนไม่ได้ ละไม่ได้เพราะเป็นรากแก้วของศาสนา ที่จะรื้อถอนชนสัตว์ให้พ้นจากทุกข์ไปได้ เพราะอำนาจแห่ง เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี้รวมแล้วเป็นอริยสัจเหมือนกัน นี้ละเราพิจารณาอย่างนี้

จิตใจของเราที่แรกจะค่อยแสดงออกมาเป็นความรู้แปลก ๆ ต่าง ๆ ที่เราไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นก็จะค่อยเป็นขึ้นมา พิจารณามากเท่าไรนานเข้าไปเท่าไรยิ่งกระจายออก ๆ ละเอียดเข้าไปโดยลำดับลำดับ จนสามารถรู้แจ้งแทงทะลุในร่างกาย เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ทัวอาการ ๓๒ ตลอดทั่วถึงแล้วปล่อยวางลงตามเป็นจริงของมัน นี้เรียกว่า ถอนอุปาทานในกายแล้ว ด้วยการพิจารณารอบคอบแล้ว ถอนภูเขาภูเขาอันนี้ออกได้แล้ว จากนั้นก็เข้านามธรรมพวก เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ซึ่งเป็นอาการของจิต ยิบเย็บ ๆ

ตา หู จมูก ลิ้น กาย อันนี้เป็นเรื่องรูป รูปนี้ได้ถูกทำลายแล้วด้วย เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ หมดปัญหาไปแล้วไม่มีอะไรเหลือ เหลือแต่เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ สติปัญญาจ่อเข้าไปตรงนั้น ลุกลามเข้าไป ๆ ไหม้เข้าไปจนกระทั่งถึงกษัตริย์

วัฏจักรที่เรียกว่า อวิชชาปุจฺยา สงฺขารา อวิชชาอยู่จุดนั้นแล น้อการของอวิชชา อวิชชาออกหากินไม่ได้แล้ว ออกทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย ก็ถูกปัญญา ตัดเข้าไป เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี่ตัดเข้าไป ๆ จนกระทั่งถึง เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ตัดเข้าไปรู้เข้าไปอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง จนกระทั่งเข้าถึงองค์กษัตริย์วัฏจักรได้แก่ อวิชชา แล้วมหาสติมหาปัญญาก็จ่อเข้าไปตรงนั้นอีกพังทลายไม่มีอะไรเหลือเลย

นั่นแหละเรื่องภพชาติไม่ต้องถาม นตฺถิทานิ ปุณฺพุกโว บัดนี้ความเกิดอีกของเราไม่มีแล้ว ก็เพราะอวิชชาตัวพาให้เกิดนั้นสิ้นซากลงไปแล้วจะเอาอะไรมาเกิด เห็นประจักษ์ไม่ต้องทูลถามพระพุทธเจ้าพระองค์ใดทั้งนั้น แม้พระพุทธเจ้าเองทุก ๆ พระองค์ตรัสรู้แล้วไม่ต้องทรงถามใครแหละ ออกประกาศศาสนาแล้วโลกไปเลย พระสงฆ์สาวกที่ศึกษาจากพระพุทธเจ้าตลอดมาก็เหมือนกัน เมื่อ สนฺทสิฏฺฐิโก วาระสุดท้าย อวิชชาได้พังลงไปแล้ว ประจักษ์กับหัวใจแล้ว ไม่ต้องทูลถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนก็สอนเข้ามาหาจุดนี้เอง เมื่อเราไปรู้ไปเห็นด้วยตนเองแล้วจะไปทูลถามพระพุทธเจ้าหาอะไร นี่ก็ประจักษ์ภายในตนเอง นี่แหละผลแห่งการปฏิบัติ

พระเราเป็นเพศที่หนึ่งที่จะสามารถครองมรรคครองผลได้ เพราะมีโอกาสอันดีงามทุกสิ่งทุกอย่างอำนวยความสะดวก ให้พากันตั้งใจ เราเป็นห่วงเป็นใยพระลูกพระหลานของเราแล้วจะเล่นเลอเพลอสติเป็นบ้ากับโลกกับสงสารเขา ทุกวันนี้เรื่องของกลมายาก็เลสนั้นมีมากนะ วันนี้จะพูดให้บรรดาพระลูกพระหลานทั้งหลายของเราได้ทราบเสียว่าจุดใหญ่มหากัณฑ์คืออะไร

เริ่มต้นตั้งแต่หนังสือพิมพ์เป็นข่าวเป็นคราว พระเราไม่จำเป็นต้องหาข่าวหาคราว หลีกข่าวหลีกคราวทั้งนั้นถึงถูก อย่างพระพุทธเจ้าไล่เข้าป่า รุกขมูลเสนาสน์ ไล่เข้าป่าเพื่อหลีกข่าวหลีกคราวทั้งหลายอันเป็นเรื่องยุ่งเหยิงวุ่นวายของกิเลสมันบีบบี้สไฟนั่นเอง จากนั้นก็วิทฺยุ ตัดออก อันนี้ก็เป็นเรื่องข่าวเรื่องคราว เรื่องยุ่งก่อกวนจิตใจให้ฟุ้งเพื่อเห่อเหิมไปตามมัน แล้วเทวทตฺโตรทศน์ วิดีโอ นี่เป็นตัวละครสำคัญมากอันนี้อันหนึ่ง แล้วทรศัพทมื่อถือ ทรศัพทมื่อถือนี้สุดยอดได้เลย จับทรศัพทขึ้นใส่หูปั๊บนี้คุยกับอีสาวได้สบายเลย นัดกันไปห้องไหนหับไหนที่ไหน ๆ ม่านรูดม่านรดไม่สำคัญ นัดกันได้ถึงที่สุดเลย นี่แหละ ๕ กษัตริย์นี้เองเป็นตัวมหากัณฑ์ทำลายศาสนาอยู่เวลานี้

วัดวาอารามเราเลยจะรกร้างไปหมดเพราะสิ่งเหล่านี้เข้าไปทำลายตามวัดตามวาจะไม่มีเหลือพระเณรอยู่ในวัดแล้ว ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น ก็เมื่อเห็นความมอดมอดตาของพระเณรไม่มียางอายแล้ว ประชาชนญาติโยมเขาก็หมดศรัทธาไม่มีความเคารพเลื่อมใส เขาก็ไม่ใส่บาตรให้กินละชิ เมื่อเขาไม่ใส่บาตรให้กินแล้ววัดจะทนอยู่ได้ยังไง

พระณฺรทณอยู่ได้เพราะอาหาร เมื่ออาหารไม่มีพระณฺรจะทณอยู่ได้ยั้ง ึง วัดก็กลายเป็น
วัดร้างไปได้ นี่ละตัวมหากัย

จึงได้เผด็จให้พระลูกพระหลานทั้งหลายทราบ อย่าได้คุ่นอย่าได้ชินกับมัน อย่า
เห็นว่าเป็นสิริมงคล นี่คือตัวภัยสำหรับพุทธศาสนาสำหรับพระณฺรของเรา ให้พากัน
ระมัดระวังให้มาก ใครกล้าหาญชาญชัยก็เป็นเทวดาต่อสู้พระพุทเจ้า้นั้นแล นี่เป็น
จุดสำคัญมากขอให้พากันระมัดระวัง

อย่าได้คุ่นอย่าได้เชื่องกับมัน อย่าไปสนิทสนมกับมันถ้าไม่ยอมจม นี่เป็นข้าศึก
แม้แต่ไม่มีสิ่งเหล่านี้จิตใจของเรายังเสาะยังแสวงหายุ่งเหยิงวุ่นวายตลอดเวลา จนหา
เวลาว่างหาความสงบไม่ได้ ก็เพราะจิตหาอารมณ์หาข่าว จิตมันหาข่าวหาตลอดเวลา
เห็นก็ตามไม่เห็นก็ตาม ได้ยินไม่ได้ยินก็ตาม ปรงขึ้นมาเป็นธรรมารมณภายในจิตใจ
แล้วกวเจ้าของให้ยุ่งเหยิงวุ่นวายตลอดเวลา นี่คือจิตหาข่าว เราจำเป็นจะต้องไปหาข่าว
มาจากไหนมาให้มันอีก นี่ละมันสงบไม่ได้ก็เพราะจิตหาข่าว จึงต้องระงับข่าวเหล่านี้ลง
ไป

เอาข่าวแห่งพระพุทเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ พุทโธ ธัมโม สังโฆ ข่าวภาวนาลง
ไปสู่จุดนี้ ระงับดับข่าวนั้นให้หมดไป ให้เหลือแต่ข่าวพุทโธ ธัมโม สังโฆ ข่าวอรรถข่าว
ธรรมอยู่ภายในใจ ใจของเราจะได้มีความสงบเยือกเย็น ข่าวธรรมกับข่าวโลก คือข่าว
กิเลสกับข่าวธรรมนี้ต่างกันมากนะ ข่าวกิเลสมีแต่ความยุ่งเหยิงวุ่นวายบีบบี้สีไฟ แต่ข่าว
ธรรมนี้มีแต่ความสงบร่มเย็น จิตใจของเรามีความสว่างกระจ่างแจ้ง จิตไม่เคยรู้ก็รู้ ไม่
เคยเห็นก็เห็น นี่ละที่พระพุทเจ้าทรงแสดงไว้โลกวิทู หรืออาโลโก อุทปาติ ทรงรู้แจ้ง
เห็นจริงทั้งโลกนอกโลกใน ทำโลกให้สว่างไสวได้ เพราะพระจิตที่ไม่มีอะไรปิดบังแล้ว
เปิดกระจ่างเห็นหมดทั่วโลกดินแดน สามแดนโลกธาตุนี้เห็นหมด

นี่ละจิตเวลามันถูกปิดมันก็มีมืดเหมือนกับเราหลับตานี้แล เวลาหลับตาส่งต่าง ๆ
จะมีอยู่มากน้อยเพียงไรมองไม่เห็น แต่ลืมตาเข้าเท่านั้นจะมองเห็นหมดเลย นี่ใจก็
เหมือนกันเมื่อกิเลสเปิดโล่งออกจากใจแล้วจะสามารถมองเห็นหมด สิ่งที่เป็นภัยเห็นว่า
เป็นภัย สิ่งที่เป็นคุณเห็นว่า เป็นคุณ สว่างกระจ่างแจ้งไปหมดเลย นี่ท่านเรียกว่าโลกวิทู
นี่ละพระพุทเจ้าท่านทรงรู้ทรงเห็นอย่างนี้นำมาสอนโลก

ธรรมเหล่านี้ไม่ใช่ธรรมครีธรรมล้ำสมัย ไม่ใช่ทันสมัยแต่กิเลสอย่างเดียว ธรรม
ก็ทันสมัยเหมือนกันเมื่อนำมาประยุกต์กันต่อสู้กันแล้วจะแก้ไขถอดถอนสิ่งเหล่านี้ได้
โดยสมบูรณ์เช่นเดียวกันกับพระพุทเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ เพราะธรรมนี้เป็นอกาลิโก
ไม่มีกาลไม่มีสมัย ทำให้เกิดเมื่อไรเกิดเมื่อนั้น เกิดสติเกิดปัญญาเกิดศรัทธาความเพียร
เกิดการต่อสู้กับกิเลส ฆ่ากิเลสสังหารกิเลสให้ม้วนลือไปได้เช่นเดียวกันกับครั้งพระ

พุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ กิเลสก็เหมือนกัน แต่เวลานี้มักจะส่งเสริมตั้งแต่กิเลส ให้กิเลสบีบบี้สไฟ จนเห็นศาสนาเป็นเศษกระดาษ ธรรมะธัมมโมนี้ไล่เข้าไปในตู้ในหีบล็อกกุญแจเอาไว้ ให้กิเลสพ่นพ่นทั่วตลาดตเล่ทั่วพระทั่วเณรอย่างนี้น่าสลดใจมาก

วันนี้ได้แสดงธรรมให้บรรดาพระลูกพระหลานทั้งหลายฟัง หากว่าผิดพลาดประการใด หรือหนักไปบ้างเบาไปบ้าง ก็ถือว่าเราเป็นอันเดียวกัน ไม่มีผู้ใดที่จะมาพูดกันอย่างนี้ได้ นอกจากสมณะด้วยกัน พระลูกพระหลานด้วยกันเท่านั้น คนอื่นเขาเกรงใจเขาไม่พูด วันนี้เราพูดโดยถือเป็นคนเอง โดยถือเอาความเมตตาเป็นรากฐานสำคัญ แล้วพูดธรรมให้บรรดาพระลูกพระหลานทั้งหลายฟัง หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลายโดยทั่วกัน จึงขอยุติธรรมเทศนาเพียงเท่านี้